

LIBOV

(*Lieben*) - 414 m n. m. - Pův. *Levín* (lat. leo = lev), Levův dvůr (1627 *Lyben*, 1634 *Liben*) - slovanská okrouhlice na levém břehu *Neštěmického potoka* (*Osterbach*), na rozcestí *Radešín* (*Gratschen*) - *Lipová* (*Spansdorf*) a *Mnichov* (*München*) - *Arnultovice* (*Arnsdorf*).

Ledva do Čech zavítali johanité, těšili se štědré podpoře, 2. přemyslovský král (1158 - 72) Vladislav II. (* cca 1110 - † 18. 1. 1174 Meerane) rytířům daroval (1169) *Bořislav* (Boreslau) a *Hrbovice* (*Herbitz*) při Srbské (Chlumecké) zemské stezce (*Sorbenweg, Lužická droga*) z Prahy přes *Doksany* (*Doxan*), *Lovosice* (*Lobositz*), *Rěhlovice* (*Gross Tschochau*), *Chabařovice* (*Karbitz*) a *Chlumec* (*Kulm*) do Míšeň (Míšno, Mišňo, Meißen) i Draždan (Drježdžany, Drežďany, Drezno, Dresden); *Krušné hory* (*Rudohory, Rudne hory, Erzgebirge*) překonávala *Naklérovským průsmykem* (*Nollendorfer Pass*), též Nakléř. Na prosbu bratra Jindřicha († 1. 8. po 1169), s nímž podstoupil II. křížovou výpravu (1147 - 48) do Svaté země, donaci rozšířil o hustě porostlý *Leuin*. Popis zmiňuje 'mons Hvogen', tedy hory Chvojen, zajistě *Chvojenec* (*Kahnberg*) (509 m), v blízkosti *Malého* (*Klein Kahn*), *Velkého* (*Böhmisch Kahn*) i *Lučního Chvojna* (*Deutsch Kahn*). Rád oblast záhy kolonizoval a ztvrděl listina Vladislavova syna, knížete Bedřicha (* 1141/2 Praha - † 25. 3. 1189 Praha), vydaná v Ústí 23. 4. 1186 u příležitosti svatby dcery Zofie († 24. 5. ? 1195) se st. synem míšeňského markraběte Oty Bohatého (* 1125 - † 18. 2. 1190 Míšeň), Albrechtem I. Pysným (* 1158 - † 24. 6. 1195 Krummenhennersdorf) v kostele sv. Vojtěcha, ji nazývá *Levinským újezdem**, svatojánské hospitalitě jim disponovali do r. 1418. Aby měli na daň (23 kop a 47 gr.), musel (17. 6. 1418) Jindřich z Hradce (* 1385 - † 1421), velkopřevor ve Strakonici (*Strakonitz*), za 265 kop pražských grošů vdově po Boreši IX. ml. z Rýzburka (*Riesenburg, Rysenburch*) (* 1350 - † cca 1403) - Anně z Koldic (* 1396? - † po 1423) - postoupit *Předlice* (*Přodlitz*) s podacím právem ke kostele, *Klíše* (*Kleische*), *Český Újezd* (*Böhmisch Neudorfel*), *Bánov* (*Bohna*), *Úžín* (*Auschine*), *Varvažov* (*Arbesau*), *Habrovice* (*Joimsdorf*), Radešín a Levín. Závěsta zřejmě skončila sekularizací církevních statků (1424), jichž se zmocnil Jan VI. z Vartenberka († 14. 11. 1464), spojenec zemského správce Jiřího (* 23. 4. 1420 Poděbrady [*Podiebrad*] - † 22. 3. 1471 Praha), s kterým dobyl Prahu (1448). Nastávající vládař (1458 - 71) ale nařídil revizi (1454) a Jan Předlice, Klíše, Habrovice, Bánov, Č. Újezd i Radešín s 'Lovinem' aj. odevzdal královské komoře. Po dohlednutí na trůn (7. 5. 1458) ho Jiří stanovil fojtem *Horní Lužice* (*Hornja Lužica, Oberlausitz*). Severočeské propriety, jichž se koruna domohla, křížovníkům Ferdinand I. (* 10. 3. 1503 Madrid - † 25. 7. 1564 Vídeň) navrátil, leč generální převor Zbyněk (Hynek) Berka z Dubé (*Dauba*) (* před 1518 - † 6. 3. 1578 Zákupy [*Reichstadt*]) končinu (1547) poslytl za 1.750 kop českých grošů Jaroslavu Kelblovi (*Nikolaus Jarosch*) z Gejsingu (*Geising*), ten však pěl na českolipské *Stružnici* (*Straußnitz*) a již r. 1549 prodal za 200 kop českých grošů pisáři 'desk menších zápisných' (Libri minorum obligatiouum), Janu Glacovi ze Starého Dvora (*Glatz von Altenhof*) 'celé vsi Hradešín s Lovinem a 10 poddanských usedlostí v Klíši'. Berní rula (1654) udává 4 sedláky 6 rolníků (zahradníků) a 2 chalupníky (zahradníků) z chalupníka. Přesný katastr (1787) zachycuje 15 stavení. Kartograf J. Müller (* 15. 3. 1673 Wöhrd in Norimberku - † 21. 6. 1721 Vídeň) uplatňuje znění *Liben* (1720) a I. (Josefské) vojenské mapování z l. 1764 - 68 (rektifikace 1780 - 83) evidující 10 sedláků, 17 chalupníků (zahradníků) a 7 koní *Lieben* (1783). V 1. sv. monografie *Das Königreich Böhmen* (Praha 1833) uvádí J. G. Sommer (* 1782/83 Leuben [*Luběň*] u Draždan - † 11./12. 11. 1848 Karlín [*Karolinenthal*]), v kap. Allodial-Herrschaft Kulm, par. 17. (str. 213) L i e b e n (2/4 hod. vých. od Chlumce): 101 občana a 17 domů přifařených k Žezčím v panství březnickém (Herrschaft Priesnitz). II. Františkov mapování (1836 - 52) předkládající termín *Lieben* vykazuje 14 objektů s ubytovací kapacitou pro 7 mužů (1847/8). Na *Císařských otiscích* z r. 1843 (*Lith. Krapp u. Krippel 1846*) figuruje *Lieben* in Böhmen - Leitmeritzer Kreis - *Bezirk Kulm* (1845: 108,4 ha roli - 1,5 s ovocnými stromy [*Hinterberg Flur*], 19 ha luk, 1,35 ha ovocných zahrad, 12,3 ha pastvin z toho 3,6 s užitkovým dřívím [*Plavnische Flur, Nastranische Flur*], 9,7 ha vysokokmenných jehličnatých a 2,7 ha nízkokmenných lesů [*Gemeind Flur*] či 1,3 ha holých skal.) *Popis Království Českého...* (J. G. Kalve, 1848, Praha) F. Palackého (* 14. 6. 1798 Hodslavice - † 26. 5. 1876 Praha) prezentuje v odd. '32. Chlumec, panství. Majitel: Eliška hraběnka z Westfalen. Obyv. něm. ...17. (Lipow?) *Lieben* - dom. 17, obyvk. 98.' (str. 56).

* Rozsáhlé teritorium v Ústeckém středohoří, hranice vymezovaly jediné 2 dosud existující dědiny po obvodu, Levín (*Libov*) na západě a *Prosetín* (*Prosemná, Proseln, Prosseln*) na východě. Příslušela sem i vých. polovina lesa Chvojen na horním úseku *Klášského potoka* (*Katzbach, Grund Bach, Bradenbach, Brandenbach, Kleisbach* atd.) Západní partie s Božtěšciemi, Strážky a *Žďárem* (*Saara*) utřel teplický konvent benediktinek od sv. Jiří na Pražském hradě konstituovaný (kol. 1164) chotí Vladislava II., 2. českou královnou (od r. 1158), 'pani znamenité krásy, ducha neobyčejného a téměř mužského, myslí smělé a podnikavé, milovnicí nauk a literatury, sběhlá i v řeči latinské a ve věcech politických', Juditou Duryňskou (*Judith von Thüringen*) (* cca 1135 Wartburg - † 9. 9. po 1174 Teplice?) Johanité zřizovali četná sídliště, Mnichov, *Slavošov* (*Schlabisch, Slabisch*), *Lysá* (*Leissen*), konfigurace rolí (plužin) vypovídá o české populaci, ve 13. stol. se objevily mecke community a lesní lánové vsi s protáhlym pravidelným řadovým půdorysem a záhumenicovou plužinou. Celý vrcholný středověk byly pak známy pod paralelními jmény: *Arnsdorf - Komonín* (Arnultovice), *Spansdorf - Lipová, Leukersdorf - Čermná*.

• Hasičárna (1934) - v l. 1953 - 54 tu působila Hasičská jednota Radešín - Libov (sovolusky.mypage.cz).

• Náves (1934) - Příspěvkem Dr. F. J. Umlaufa (* 11. 7. 1883 Lipová - † 8. 11. 1967 Marl u Bayreuthu) *Lieben* und *Kratschen* (*Gratschen*) - Libov a Radešín - se dějinám věnuje 14. roč. (1934) čtvrtletníku zaměřeného na okr. Ústí a Chabařovice *Beiträge zur Heimatkunde des Aussig-Karbitzer Bezirkes* (str. 73). Hrázděné č. 4 zbudované kol. r. 1670 při nepřetržité vlastnila až do publikace článku rodina Habel. Dřívější poplužní dvůr vzešel snad v 16. stol. sloučením 2 gruntů - posléze č. 1 (hostinec) a 2 (Gustav Watzke) - vpravo.

** *Ambitus* (z lat. ambire), o c h o z , ú j e z d . V starém právu českém označovalo se jménem a. území neb místo, které, když bylo prodáno, darováno, směněno, neb jinak zcizeno, smlouvající strany u přítomnosti svědkův, mnohdy celých osad, oběsly neb objízděly, přičemž hranice jeho sázením neb ohledáváním mezních kamenů a kopců ustanovovaly... *Ottův slovník naučný. Ilustrovaná encyklopedie obecných vědomostí. Druhý díl. Alqueire - Ažušak.* - 1889. Vydavatel a nakladatel J. Otto v Praze.

SEVERNÍ POLABÍ

MĚSTA, OBCE A OSADY... od A do Ž NA ÚSTECKU

R. 1939 registruje 72 lidí v 17 číslech, na nádraží a konečnou elektrické dráhy se chovalo do **Něstěmic** (*Nestomitz*), poštu i faru do **Žežic** (*Seesitz*), školu děti navštěvovaly v Radešíně. Správu zastával (1948) Místní národní výbor (1945 - 60 MNV Radešín - Libov) a v l. 1952 - 59 hospodařilo jednotné zemědělské družstvo (1949 - 55 JZD Radešín - Libov). R. 1950 osada Radešína, od r. 1961 Lipové, poté (1980) **Chuderova** (*Groß Kaudern*), co zahrnuje též **Chuderovec** (*Klein Kaudern*), **Mlýniště** (*Leimisch*), Radešín, Lipovou, Žežice, **Neznabohy** (*Niesenbahn*) a **Sovolusky** (*Soblitz*), náleží sem i **Ovčárna** (*Schäferei* - r. 1921 s 9 domy). Na 12 adresách (2009) setrvává 25 rezidentů (2001), v návěšního rybníčku narazíte na informační tabuli s historickými fotografiemi i mapami. Na kraji a v centru se nacházejí boží muka.

• 1930 (87 obyvatel, 17 domů)

Libov, L e v í n, chybě S i b o v, L i p o v (Lieben), ves v Čechách, hejtm., okr. a pš. Ústí n. L., fara Zezice; 17 d., 76 ob. n. (1890). Roku 1169 a r. 1184 darována křivovníkům sv. Jana. - **Ottův slovník naučný**. *Illustrovaná encyklopedie obecných vědomostí. Šestnáctý díl. Lih - Media*. - 1900. *Vydavatel a nakladatel J. Otto v Praze*.

Směrem k Blansku je **Hradešín a Levín** (také zvaný Lipov nebo Libov). Z Levína dojdeme do **Sovoluska** a přes Farářský vrch do **Žežic**. - Jaroslav František Urban (* 2. 4. 1889 Vřeskovice u Přeštic - † 21. 7. 1960 Nepomuk) - *Severočeská historie - Severočeské menšinové knihkupectví Jaroslav Sankot, Most (Brixu), 1924*.

***Libov** (Lieben), 17 d. 101 ob., Č. 1 N. 100, **F Žežice, Čstst Krásné Březno, P Ústí n. L. I, Tf 5.7 Ústí n. Lab. 3, St 6 Malé Chvojno, Zdob, St 8.75, Os Ústí n. Labem. - Č. - Chytilův místopis Československé republiky** - Alois Chytil (* 21. 6. 1877 Kurovice - † 1949 Praha) nákl. vlastním - 2. aktualizované vydání, Praha 1929 (* samostatná obec, d. domů, ob. obyvatel, Č. Čechů, Slováků, N. Němců, F fara fimoško-katolická, Čstst četnická stanice, P poštovní úřad, Tf telegraf, St stanice, Zdob zdravotní obvod, Os okres soudní, Č Čechy). Číslo obyčejným tiskem (2, 4.35 atd.) bezprostředně za značkou **Tf, ŽTf, St, Žst, Pf** značí vzdálenost v km, při čemž číslo v závorce značí možné kratší spojení mimo silnici. Číslo tučným tiskem (2, 15 atd., jen celé číslo) bezprostředně za značkou **P** anebo za jménem poštovního úřadu značí číslo poštovního úřadu, při čemž jméno tohoto úřadu se neopakuje. **P18Tf** - poštovní a telegrafní úřad Praha 18; **P Košice 2** - poštovní úřad Košice 2, nádraží atd.

Klíše a Předlice získala od johanitů na dovožitou Anna z Koldic. Tento rod přišel ze Saska do Krupky, kde velmi zbohatl dolováním. Po bitvě na Běhání utrpělo Klíše jako Ústí a zůstalo bez pána, až se ho zmocnil Jan z Vartenberka. Avšak roku 1454 musel vrátit královské komoře 7 vesnic, kdyby patřícím johanitům: Levin, Radešín, Habrovice, Žbanov, Klíše, Předlice a Ujezd (Č. Novou Ves). - František Pinc (* 3. 4. 1901 - † 26. 10. 1982) - *Ústí nad Labem - Od pravěké sídliště k metropoli českého jezeru* - Sbirka Vlastivědné příručky OPS (Okresní pedagogický sbor) v Ústí (1947), svazek 1., tisk: J. Temper, knihtiskárna pod národní správu, Ústí, Pražská 3, stočky: B. Tattermusch-Slavík, Teplice-Šanov (*Teplitz-Schönau*).

Radešín a Libov patřily ještě v roce 1547 johanitům ke zboží Klíše a potom s Klíši byly připojeny k panství chlumeckému. *Radešín* pod kopcem stejného jména připomíná dobu hradisti, ale opevněné hradisti nemohlo být na místě dnešní vesnice, nýbrž někde na kopci. Zajímavý je původ a vývoj jména *Libov*. V zápisech z 12. století je osada zvaná *Levin*. Zboží, státek držel *Leva* a *Levův* státek byl staročeský označován *Levův* či *Levin* s měkkým „f“, tedy s výslovností *Lévin*. Z toho vzniklo nemecké označení *Lieben*, takže nynější český název byl utvořen z nemecké zkomoleniny starého českého jména. A ještě něčím je pozoruhodná tato obec. Patří svým založením mezi staré okrouhlé vsi; hlavní cesta vede na náves, ale kolem osady, jak bývalo pravidlem v nejstarších dobách a je teď znovu při stavbě nejmodernějších dálnic. Rozdělením panského dvora vznikly usedlosti č. 1 a 2. I přes poměrně vysokou polohu má *Libov* hodně ovocných stromů, ale ještě více jich má výše položený *Radešín*. - František Pinc (* 3. 4. 1901 - † 26. 10. 1982) - *Výlety Severočeským krajem - Severočeské krajské nakladatelství (Liberec [Reichenberg], 1961)*.

Libov - 1169 *Leutin*, původně *Levin*, *Levův* dvůr. Později zkomoleno na *Lieben*, *Libov*. Nejstarší sídliště na okrese. Patřival johanitům až do r. 1547, pak byl připojen ke chlumeckému panství, kam náležel až do r. 1848. - Helena Borská (* 14. 6. 1928 Mnichovo Hradiště [Hradiště nad Jizerou - *Münchengerätz*] - † 16. 5. 2004 Ústí n. L.) - *Poznej místo, ve kterém žiješ* (toulky Ústím a okolím) - Geodézie ČS, a. s. - atelier Ústí n. L. a Okresní úřad v Ústí n. L., 1994.

LIBOV v r. 1869-1930 obec v okr. Ústí nad Labem, v r. 1950 osada obce Radešín v okr. Ústí nad Labem-okolí, v r. 1961 -1978 část obce Lipová v okr. Ústí nad Labem, od 1. 1. 1979 část obce Chuderov v okr. Ústí nad Labem. - 1. dvousvazková emise *Historického lexikonu obcí České republiky 1869 - 2005* - ing. Jiřina Růžková, CSc. (* 21. 4. 1940 Pojbuky), ing. Josef Škrabal (* 1956) a kol. (Český statistický úřad, Praha, 2006).

- Tři z hlavních pěšin vytyčených ústeckými horskými spolků - žlutozelená: z **Holoméře** (*Holomirsche*) na **Kabát** (*Spiegelsberg*), kolem **Božtěšic** (*Postitz*), pak pod **Cepcem** (*Heuberg*) (478 m) a **Zámeckým vrchem** (*Schloßberg, Kaudernberg*) (510,7 m) přes Neznabohy, lokalitou **V Oboře** (*Im Gehege*) mezi Arnultovicemi a **Strážky** (*Traschig, Traschik*), přes **Žďárský potok** (*Katz Bach, Hölnebach*) a Velké Chvojno na **Chvojenec**; 17km zelená: *Tysaer Wände* (Tiské stěny), *Königswald* (Libouchec), *Deutsch Kahn* (Luční Chvojno), *Gr. Kaudern* (Chuderov), *Lerchenfeld* (Skřivánek), *Aussig* (Ústí n. L.) a 14km žlutočervená: *Eulau* (Jilové), *Leukersdorf* (Cermná), *München* (Mnichov), *Gr. Kaudern* s vycházkovou odbočkou (modrá) přes *Graschner Berg* (Radešín [550 m]) - do Radešína. Mlýn (*Wind M.*) u Arnultovic postavil r. 1845 Josef Schleitner (*Starý větrník* fungoval do 70. l. 19. stol.) - dodnes se mistu nad **Žďárským potokem** (*Katz Bach, Hölnebach*) říká U Větrného mlýna. - *Wanderkarte fürs Elbetal und des angrenzenden Gebietes vom Mittel- und Erzgebirge. 5. verbesserte Auflage - Entwurf von Carl Kroitzsch, Aussig.*